

**Palvelukeskus Himmelin kehittäminen
työryhmän väliraportti**

28.2.2020

Sisällysluettelo

1.	Toimeksianto.....	3
1.1.	Työryhmän kokoonpano	3
2.	Nykytilanne ja kehittämislähtökohta	4
3.	Työryhmän työskentely	5
3.1.	Himmelin avoimet ovet.....	5
3.2.	Tutustuminen Foibekartanoon	5
4.	Yhteenveto.....	6

LIITTEET

- A. Yhteenveto työryhmälle tulleista ideoista Himmelin kehittämiseksi
- B. Vanhusneuvoston adressi
- C. Irma Roinisen kirje
- D. ' ' kirje
- E. Satakunnan omaishoitajat ry:n lausunto
- F. ' ' lausunto

1. Toimeksianto

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 9.9.2019 edellyttää omistajana Sampolan Palvelukeskus Oy:itä, että tämä teettää julkisista hankinnoista annetun lain edellyttämällä tavalla ulkopuolisella asiantuntijataholla selvityksen Himmelin korjaustarpeista kustannusarvioineen ja kiireellisyyssuunnitelmineen 31.12.2019 mennessä. Tässä raportissa ei esitetä Himmelin korjaustarpeita eikä kustannusarvioita, vaan ne on annettu erikseen tiedoksi 27.1.2020 kaupunginhallitukselle ja 6.2.2020 Sampolan Palvelukeskus Oy:n hallitukselle.

Kaupunginhallitus päätti samassa kokouksessa asettaa työryhmän valmistelemaan ehdotuksen Himmelin tulevasta käytöstä ottaen huomioon nykyiset palvelut, tulevaisuuden vanhuspalvelut, välimuotoiset asumispalvelut, kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön, innovatiiviset työllisyydenhoidon ratkaisut, digitaaliset ratkaisut, robotiikan, eri asteisten oppilaitosten työssäoppimisen, lähialueen asukkaille tarjottavat palvelut ja vuorovaikutuksen ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Työryhmän tulee valmistelutyössään osallistaa mahdollisimman laajalti potentiaalisia käyttäjäryhmiä, kuten omaishoitajia edustavat tahot, vanhus- ja vammaisneuvostot sekä lähialueen kolmannen sektorin toimijat ja asukkaat. Työryhmä raportoi kaupunginhallitukselle. Väliraportti on jätettävä kaupunginhallitukselle 29.2.2020 ja loppuraportti 31.5.2020 mennessä.

1.1. Työryhmän kokoonpano

Kaupunginhallitus päätti nimetä työryhmään seuraavat jäsenet:

Palveluliikelaitoksen johtaja Marjukka Palin, Porin kaupunki, puheenjohtaja

Vanhuspalvelupäällikkö Tarja Hagback, Porin kaupunki (sijaisena 1.11.2019 alkaen toimii vanhuspalvelupäällikkö Pirjo Mäkilä, Porin kaupunki)

Työelämäpalvelupäällikkö Teija Harju, Länsirannikon Koulutus Oy Winnova

Osastonhoitaja Elise Inberg, Porin kaupunki (sijaisena 26.9.2019-5.1.2020 välisenä aikana toimii osastonhoitaja Minna Sipola, Porin kaupunki)

Toiminnanjohtaja Milja Karjalainen, Satakunnan Yhteisöt ry

Projektipäällikkö Eveliina Kaukkila, Tampereen yliopisto/Porin kaupunki

TYP- päällikkö Jenni Ketonen, Porin kaupunki

Liikunta- ja nuorisoyksikön päällikkö Petteri Lahti, Porin kaupunki

Päiväkodin johtaja Marja Lantto, Porin kaupunki

Osastonhoitaja Tiina Lohikoski, Porin kaupunki

Tutkijayliopettaja Sari Merilampi, Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy
Yliääkäri Juha Puustinen, Porin kaupunki
Vanhuspalveluiden johtaja Pirjo Rehula, Porin kaupunki
Viestintäsuunnittelija Elli-Mari Sulonen, Porin kaupunki
Kulttuuriyksikön päällikkö Jyri Träskelin, Porin kaupunki
Aikuissosiaalityön päällikkö Krista Virtanen, Porin kaupunki
Toimitusjohtaja Toni Wahlman, Sampolan Palvelukeskus Oy
Lisäksi kaupunginhallitus päätti pyytää Porin Yrittäjät ry:tä nimeämään edustajan työryhmään. Edustajaksi työryhmään nimettiin Tytti Laine.

2. Nykytilanne ja kehittämislähtökohta

Perusturvalautakunta käsitteli 8.5.2019 valmisteleavassa kokouksessa raskaan laitospainotteisen vanhuspalvelurakenteen muuttamista kevyemmäksi ja painopisteen siirtämistä ennaltaehkäisevään ja kotiin vietäviin palveluihin. Myös asiakkaiden turvalliseen hoito-/asumisympäristöön, tilojen toimivuuteen ja paloturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota.

Himmelissä on 86 tehostetun palveluasumisen paikkaa, 35 lyhytaikaishoidon paikkaa ja lisäksi joustavasti 10–20 kriisipaikkaa. Osastolla on myös mahdollisuus osavuorokausihoitoon päivä- tai yöhoitona. Työntekijöitä on 85 ja kaksi lähiesimiestä. Lukuisat kolmannen sektorin toimijat ovat aktiivinen osa Himmelin arkipäivää. He tuovat asiakkaiden arkeen runsaasti erilaista sisältöä ulkoilun, musiikkiesitysten yms. merkeissä lähes päivittäin. Lisäksi Himmelin tiloissa toimii arkipäivisin kotihoidon päivätoiminta, Itä-Porin kotihoidon tiimin tilat sekä kotihoidon kahden esimiehen ja kahden palveluohjaajan tilat. Jalkahoitajayrittäjän toimitila sijaitsee Himmelin katutasossa.

Nykyisellään Himmelin kiinteistö on vajaakäytössä. Isosta keittiöstä vain pieni osa on käytössä, uima-allas tilat ovat poissa käytöstä, talvipuutarha on hyvin vähäisellä käytöllä ja useat takkahuonetilat ovat vajaalla käytöllä ja kirjastotilat toimivat hätäsijoitettujen tiloina.

Tulevaa toiminnallista kokonaisuutta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon mahdollisuudet, jotka kiinteistö tarjoaa sen nykyiselle toiminnalle, mutta myös tulevaisuuden sote- ja vanhuspalveluille. Kehittämistyö avaa uusia mahdollisuuksia ja mieltäväksi tulee monialainen ja moniammatillinen toiminta.

3. Työryhmän työskentely

Työryhmä on kokoontunut 6 kertaa. Kokouksiin on kutsuttu asiantuntijoina mm. Satakunnan museon, Satakunnan omaishoitajat ry:n, Vammaisneuvoston sekä Vanhusneuvoston edustajat kertomaan näkemyksensä palvelukeskus Himmelin tulevaisuudesta ja antamaan evästyksiä työryhmän työskentelylle. Raportin liitteenä on asiasta jätetyt adressit. Työryhmän puheenjohtaja on käynyt kaksi kertaa perusturvalautakunnan kokouksessa esittelemässä työryhmän toimintaa.

3.1. Himmelin avoimet ovet

Himmelin tulevaisuuden suunnitteluun on otettu vahvasti mukaan asukkaat, yritykset ja yhdistykset. Lauantaina 14.12.2019 järjestetty avoimien ovien tapahtuma keräsi yli 200 kävijää Himmeliin. Tilaisuudessa Himmeliin pääsi tutustumaan mm. opastetuilla kierroksilla, virtuaalilasella ja kansainvälisesti arvostetun arkkitehdin Juhani Pallasmaan luennolla. Lisäksi yhdistyksille ja yrityksille järjestettiin keskustelutilaisuuksia. Kaikilta osallistujilta kerättiin ideoita Himmelin tulevista käyttömahdollisuuksista. Digitaaliselle ideointialustalle oli mahdollista jättää ideoita 4.–19.12.2019. Myös kaikki tapahtumassa saadut ideat koottiin digialustalle, josta ne ovat nyt luettavissa. Osallistujien jättämät ideat ja työryhmän jäsenten heidän kanssaan käymät keskustelut toivat paitsi vahvistusta jo työryhmässä syntyneille ideoille, myös paljon uusia näkökulmia Himmelin tulevaisuuden suunnitteluun. Väli­raportin liitteenä yhteenveto esille tulleista ideoista.

3.2. Tutustuminen Foibekartanoon

Työryhmä tutustui vierailukäynnillään Vantaan Foibekartanon toimintaan 13.1.2020. Vantaan Asolassa sijaitseva Foibekartano on Hollannista tuodun mallin mukaisesti ns. "Hyvän elämän yhteisö". Yhteisössä asuu noin 300 ikäihmistä ja lukuisia lemmikkejä.

Foibekartanon alueella on viisi kerrostaloa ja Foibekartanon päärakennus, joissa on tarjolla Hyvän elämän palveluita ja yhteisöllistä toimintaa ikäihmisille. Valikoimaan kuuluvat mm. Hyvän elämän palvelutalo (tehostettu palveluasuminen), vuokra-asuminen, uudentyypinen Hyvän elämän kotipalvelu, Hyvinvointihotelli ja monipuoliset fysioterapia- ja hyvinvointipalvelut kuntosaleineen ja allasalueineen.

Foibekartanosta työryhmä sai esimerkin uudella tavalla järjestetystä vanhusten asumis- ja hoitotoiminnasta. Vierailu toi työryhmälle paljon uusia ideoita ja näkökulmia Himmelin tulevaisuuden suunnitteluun.

4. Yhteenveto

Palvelukeskus Himmeli on arkkitehtoniselta arvoltaan ehdottomasti säilytettävä rakennus. Työryhmä on jo työskentelyn alkuvaiheessa todennut, että Himmeli kokonaisuudessaan tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden ikäihmisten palvelujen toiminnalliseen kehittämiseen, mutta samalla kiinteistö tarjoaisi kaikenikäisille kuntalaisille oman "olohuoneen".

Ministeriö on aloittanut Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman, jonka tarkoituksena on kehittää ja parantaa saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta moniammatillisella työllä. Palveluiden painotusta siirretään raskaista palveluista ehkäisevään työhön. Tavoitteena on hillitä kustannusten nousua mm. ikääntyneiden palveluja kehittämällä ja digitaalisia palveluita uudistamalla. Ohjelman toteuttamista tuetaan valtionavustuksilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin vaikuttavat tavat järjestää ja tuottaa sote-palveluja. Taustalla saattaa olla alueen palvelurakenteeseen liittyviä perinteitä ja toimintatapoja. Nyt olisi oikea hetki tarkastella niitä rakentavasti ja kuntalaisten palvelutarpeen kautta.

Työryhmä jatkaa työskentelyä ja työstää loppuraportin 31.5.2020 mennessä.

Himmelin tulevaisuus – asukkaiden ideoiden yhteenvedo

Himmelissä ja digitaalisella ideointialustalla jätettiin joulukuussa 2019 yhteensä lähes 200 ideaa Himmelin tulevaisuudesta.

MONITOIMITALO KAIKEN IKÄISILLE

Himmelistä toivotaan virkeää monitoimitaloa ja kaikille avointa kohtaamispaikkaa. Kiinteistön toivotaan palvelevan kaikkia kuntalaisia. Koko rakennus halutaan ottaa aktiiviseen käyttöön.

Vastauksissa toistui ajatus Himmelistä yhteisenä olohuoneena, joka ennaltaehkäisee yksinäisyyttä ja yhdistää esimerkiksi eri-ikäisiä kuntalaisia.

Himmeli nähdään ylpeydenaiheena, joka toivotaan korjattavaksi vanhaa kunnioittaen.

MONIPUOLISET PALVELUT VANHUKSILLE

- Viikkarin Valkaman tapainen monitoimitalo ja kohtaamispaikka
- Himmelin alkuperäisen toimintaideologian palauttaminen
- Ennalta ehkäisevä toiminta → kotona asumisen tukeminen mahd. pitkään
 - Kuntoutus
 - Tuki ja koulutus kotona pärjäämiseen
- Yhteisöllinen asuminen, asuntojen vuokraus ja palvelujen ostaminen niihin
 - 1) niille, jotka eivät tarvitse ympärivuorokautista hoivaa → osaavat nauttia miljööstä
 - 2) omaishoitajille ja hoidettaville → paremmat tilat hoitaa, sosiaalisuus, vertaistuki, "omaishoitajien keidas"
- Päivittäistä ohjelmaa senioreille ja muille: liikuntaa, tansseja, reissut teatteriin ym.
- Moniammatilliset palvelut yhden katon alta, mm. palveluneuvoja
- Lyhytaikais- ja hätäsijotuspaikat, tehostettu palveluasuminen, lyhytaikaiset intervallipaikat vanhuksille ja omaisille, jonotuspaikat jatkohoitopaikkaa odottaville
- Kotihoidolle kunnon tilat
- Päivätoiminta omiin tiloihinsa

AVAINSANAT:

Koti
Yhteisöllisyys
Kotona asumisen tukeminen
Moniammatillinen palvelu
Turvallisuus
Onnellisuus
Omaishoitajien jaksaminen

PALVELUT JA HYVINVOINTI

- Kampaamo
- Jalkahoitola
- Fysioterapia ja hierontapalvelut
- Pieni spa / hyvinvointikeskus: kylpylä, jalkahoito, hieronta jne.
- Pesula
- Matalan kynnyksen palvelut, esim. sairaanhoitajan vastaanotto samalla kun käy syömässä
- Palveluihin sisäänkäynti lähempänä kyseistä tilaa

Kahvio/lounas:

- Paljon toivottiin kahvilaa ja lounaspaikkaa, joka avoinna myös alkuihlasta
- Koulujen hävikkiruuan jakelu
- Kesäruokailu
- Yhdistetty eläinhotelli ja kahvila → seuraa yksinäisille ja apua lemmikinhoitoon

→ Saavutettavuutta ei kommentoitu juuri lainkaan. Ilmeisesti rakennuksen koetaan sijaitsevan hyvällä ja keskeisellä paikalla. Yhdessä kommentissa toivottiin bussiyhteyksiä oven eteen.

AVAINSANAT:

Matalan kynnyksen palvelut
Hyvinvointi
Kahvila
Lounas

UIMA-ALLAS, SAUNA JA KUNTOSALI

- Uima-allas laajaan käyttöön
 - Fysioterapia-aitaita ei ole Porissa tarpeeksi
 - Päivällä talon asukkaille, päiväkotilaisille ja koululaisille, illalla koko alueen asukkaille
 - Myös esim. kehitysvammaisten kuntoutus
 - Vesijumppa, ohjattu kuntosalilla omaishoitajille ja hoidettaville jne.
 - Yhdistyksille, senioreille ja asukkaille omat ajat maksutta.
 - Ohjaajat vertaisohjaajia, yhdistyksistä tms.
 - Vähintään ikäihmisille maksutta. Ulkopuolisilta maksu.
 - Yleiset saunavuorot
 - Kuntoilutapahtumat eri-ikäisille: myös esim. lapsille
- Jos allas peitetään, voisi toimia musiikki-/konserttitilana

AVAINSANAT:

Ohjattu liikunta
Kuntoutus
Vanhukset
Omaishoitajat
Alueen asukkaat

KOKOONTUMISTILAT:

- Maksuttomia kokoontumistiloja kaikenikäisille
- Yhdistyksille kokoontumistiloja
- Asukastupa-toiminta
- Alakerran salin vuokraaminen yksityisille ja yhdistyksille erilaisiin tilaisuuksiin ja juhliin

KEITTIÖ:

- Opetuskeittiö
- Pitopalvelutiloiksi yrittäjälle
- Oma ruokala takaisin

AVAINSANAT:

Tilojen käyttö
Vuokraus
Yhdistykset
Yritykset

PIHA JA TALVIPUUTARHA

Talvipuutarha:

- Kohtaamispaikaksi
- Hyvä kalustus
- Lisää kasveja
- WC ja vesipiste
- Tilan vuokraus esim. kokouksiin ja perhejuhlisiin
- Talvipuutarhassa myös liikuntaa, esim. tuolijumppa.

Puutarha:

- Yhteinen kasvihuone ja kasvimaata → lähiruokaa, koulutusta kasvien hoitoon
- Green care –toiminta
- Grillauspaikka
- Kukkapankit
- Matontamppaus, pyykinkuivaus
- Esteetön luontoreitti
- Aidattu koirapuisto, koirien vierailu osastoilla → hyvinvointia asukkaille

AVAINSANAT:

Viihtyisyys
Luonto
Green care
Hyvinvointi

YRITYS- JA OPPILAITOSYHTEISTYÖ

- Eri alojen opiskelijoiden harjoittelut (hemmottelut, digiopastus, vanhustyö)
- Valmistuneille opiskelijoille matala kynnys aloittaa yrittäjänä tiloissa
- Hyvinvointiteknologian työelämäyhteistyö oppilaitosten kanssa
- Pienyrityskeskus: tiloja yhden hengen yrityksille ja esim. kivijalkakauppoja verkkokaupoille, jos hinnat edulliset
- Yritysten tuote-esittelypaikka
- Tiloja start up –yrityksille, vrt. Crazy Town
- Työllisyyspalveluiden luontopajan ja nuorten pajan hyödyntäminen esim. green care –toiminnassa
- Taikurinhatun laajentaminen Himmellin isompien lapsien osalta → yhteistyö ikäihmistien kanssa

AVAINSANAT:

Opiskelijat
Työharjoittelu
Teknologia
Start upit
Yritykset
Työllisyys
Yhteistyö

IDEOITA TOIMINTAAN 1/2

- Kahvilatapahtumia eri kohderyhmille: kotona asuvat vanhukset, perheet, maahanmuuttajat, omaishoitajat, lapsiperheet, nuoret
- Opiskelijoiden vetämiä kerhoja
- Lasten kursseilla apuohjaajina eläkeläisiä → yhteisöllisyys
- Varamummo-toiminta esim. maahanmuuttajille
- Perinteiden opetusta ikäihmisiltä nuorille
- Juttuseuraa yksinäisille kahvilassa, netissä tai puhelimitse

→ Paljon ideoita yhdistysten ja vapaaehtoisten kanssa toteutettavaan toimintaan

AVAINSANAT:

Kohtaaminen
Tapahtumat
Yhteisöllisyys
Yksinäisyys

IDEOITA TOIMINTAAN 2/2

- Käsityöt: käsityökurssit ja -kerhot, keramiikkaverstas, ompelukoneita ja saumureita yhteiseen käyttöön (vrt. Helsingin Oodi)
- Kokkaus- ja leivontakurssit keittiössä, esim. yhteistyössä Marttojen kanssa
- Musiikinopetus, lauluhetket, tanssikurssi
- Lasten/nuorten lautapeli- ja konsolipeli-illat
- Leffailat, bingoillat, teatterikerho, lukupiiri, pop-up-kirjasto...
- Kansalaisopiston kurssit, opintopiirit
- Erilaiset synttärät kaikenikäisille: teknologia synttärät, puuhasynttärät jne.
- Lapsille sisäleikkipaikka, lapsiparkki
- Viivottelutiloja kesähetkeillä sisällä sekä lapsille viivotteluallas
- Virtuaalimatkailu
- Digikiinnikka ja digivierailut muihin palvelukoteihin (myös ulkomaille)
- "Tupperi-kutsut" pienapuvälineistä ja teknologialta
- Teknologian testausta ("testimummot")

AVAINSANAT:

Käsiä tekeminen
Musiikki
Kulttuuri
Tapahtumat
Liikunta
Teknologia

KOHDERYHMIÄ:

- Vanhukset
 - Himmellisä asuvat
 - Kotona itsenäisesti asuvat
 - Omaishoidettavat
- Omaishoitajat
- Vammaiset
- Yhdistykset
- Lapset
- Lapsiperheet
- Maahanmuuttajat
- Alueen asukkaat
- Kaikki porilaiset

Tiivistelmä
idealapuissa mainituista
kohderyhmistä.

Porin vanhusneuvosto
Kaarina Ranne, puheenjohtaja

Evästyksen Himmeli- työryhmään 9.1.20

Himmeliä kehitettävä vanhusväestön tarpeiden pohjalta kuten arkkitehti Paalasmaa esityksessään Himmelin avointen ovien päivänä edellytti. Hän sanoi tämän olevan alnoa moraalinen ja eettinen perustelu Himmelin palvelujen kehittämiseksi.

Himmelin kalkinpuolisen kehittämisen lähtökohtana on myös Porin perusturvan alueen vanhusväestön kasvu sekä toteutettu ja suunniteltu laitospaikkojen vähentäminen. Lähtökohtana, että palveluasumisen paikkoja ei ole tarjolla. Ne olisivat välimuoto kotona asumisen ja tehostetun palveluasumisen välillä.

Ehdotuksia toiminnan muodoiksi;

- Palveluasumista sekä yksinäisille pariskunnille, niin, että voisivat toimia itsenäisesti tai tuettuina erilaisilla palveluilla; yksilölliset valinnan mahdollisuudet ruokailun, puhtauden ja hygienian suhteen. Toiminnassa huomioon otettava yhteisöllisyyden toteutuminen.
- Digitaalisten yhteyksien ja palvelujen edistäminen palveluasunnoissa
- Kuntoutus- ja virikejaksoja kotona pääsääntöisesti asuville ikäihmisille
- Erilaisia harrastamahdollisuuksia alueen vanhusväestölle. Lopetetun Sampolan asukastuvan korvaaminen Himmelin tiloista.
- Lisää vuorovaikutteisia kohtaamisia alueen asukkaiden, lasten ja nuorten kanssa. Yhteistyön palauttaminen Taikurinhatun päiväkodin lasten ja Himmelin tilapäisten ja vakituisten asujien kesken -yhteiset palstat ja puutarhajuhat
- Yritystoiminnan mahdollistaminen Himmelin tiloissa, kampaaja, jalkojenhoitaja, kioski ym.

Esimerkkejä yhteisöllisistä asumismuodoista:

Vrt. HIPPA-hanke - Hyvinvointia ja palveluasumista digitalisaatiota hyväksi käyttäen. Yritysten kanssa kehitetään älykkään palveluasumisen tuotteita ja palveluja. Tavoitteena luoda mallit käyttäjälähtöiseen yhteiskehittelyyn niin, että palveluasumista voidaan kehittää laadukkaaksi.

Vrt. Senioriasumisen suunnitelma Tuusulan asuntomessuilla 2020

Tuusulan asuntomessualueelle rakentuu palvelukortteli, jossa yhdistetään ikäihmisten asumispalvelut ja päiväkotitoiminta. Yhteisöllisessä korttelissa on esteettömiä senioriasuntoja ja ympärivuorokautista hoivaa tarjoava palvelutalo, joka toimii fyysisesti samassa rakennuksessa päiväkodin kanssa. Senioriasuntojen asukkaat hyödyntävät päiväkodin yhteistiloja ja ruokapalveluita. Päiväkodin ja asumisen yhdistelmä mahdollistaa eri ikäpolvien yhteisen toiminnan. Päiväkodin lapsilla ja senioriasuntojen asukkailla on yhteistä pihatilaa istutuslaatikoineen ja liikuntavälineineen. (tiedottaja Johanna Kaunisto)

Asiaa Himmelistä

Himmelin toimintaa 10 ensimmäistä vuotta

Himmelin suunnittelu niin arkkitehtonisesti kuin myös toiminnallisesti oli 1980-luvulla aikaansa edellä. Tuomari Pentti Astala ja kaupunginarkkitehti Matti Salmivalli pyysivät arkkitehdit Raili ja Reima Pietilää suunnittelemaan Poriin vanhainkodin ja siihen viereen päiväkodin. Pietilät olivat jo tuolloin saavuttaneet maailmanlaajuisia mainetta arkkitehtuurillaan. Poriin Vanhainkodin rinnalle ajateltiin päiväkodin tuovan vanhusten ja lasten yhteyttä.

Himmelin ensimmäinen rakennusvaihe talon keskikohta ja eteläsiipi valmistuivat kesällä 1988 ja pohjoissiipi vuoden 1990 alussa. Talon vihkiäisiä vietettiin 15.5.1990. Päiväkoti Taikurinhattu oli valmistunut neljä vuotta aikaisemmin, koska sen kustannus oli pienempi.

Talon toiminta aloitettiin heinäkuussa 1988, jolloin eteläsiiven 80 paikkaa täytettiin. Ennen asukkaiden tuloa uudelle henkilökunnalle järjestettiin kahden viikon koulutus. Hoitotyössä otettiin käyttöön aivan uusia toimintoja, joissa huomioitiin asumisen yksilöllisyys ja kodinomaisuus, kuten omahoitajajärjestelmä, värilliset työasut jne. Pohjoissiipeen asukkaat muuttivat 1990 vuoden alkupuolella.

Talo suunniteltiin vanhainkodin lisäksi avopalvelukeskukseksi, jollaista Porissa eikä muuallakaan vanhaikotien yhteydessä vielä ollut.

Ainakin kymmenen ensimmäisen vuoden ajan talo oli täydessä käytössä suunnitelmien mukaan. Asukkaiden lisäksi kotona asuvat vanhuskset tulivat maanantaisin uimaan ja saunomaan sekä arkipäiväisin lounasaikaan syömään.

Alakerrassa toimi parturi-kampaamo, jalkahoitaja ja hieroja. Myös talon askasteluun ulkopuolisilla oli mahdollisuus osallistua. Alakerrassa oli myös käyttökelpoinen kuntosali.

Alusta saakka on ollut päivätoimintaa, johon vanhuskset haettiin kotoa Himmelin pikkubussilla. Lyhytaikaispaikkoja oli heti kuusi, niitä myöhemmin lisättiin. Turva- ja yöhoitoon oli mahdollisuus. Alakerran salissa järjestettiin monenlaisia tilaisuuksia, joulujuhlia, jumalanpalveluksia, tansseja ym. Taikurinhatun lasten kanssa oli paljon yhteistä toimintaa.

Keittiö valmisti talossa tarvittavat ateriat ja kotiin kuljetettiin päivittäin yli sata ateriala.

Kioski oli tarpeellinen erityisesti omaisten vieraillessa.. Kattopuutarha ja kirjasto olivat kaikkien käytössä.

Talo herätti valtavasti huomiota. Ensimmäiset neljä vuotta vieraita kävi Suomesta ja kahdestakymmenestä eri maasta yht. n. 20.000. Vierailupäiväksi yritin sopia aina yhden päivän viikossa, ettei asukkaiden elämä häiriintyisi. Vieraat ilmaisivat usein, että Porin kaupunki todella arvosti vanhuksia rakentamalla tällaisen hienon talon.

Miten tästä eteenpäin.

Himmelin toiminta on näistä alkuajoista kuihtunut. Jos tehostettua palveluasumista ei talossa voida jatkaa, se sopii erinomaisesti muunlaiseen toimintaan ikäihmisten hyväksi.

Toinen kerros voitaisiin laittaa kokonaan lyhytaikaispaikoiksi, sillä omaishoitoa ollaan lisäämässä ja omaishoitajien lomien ajaksi tarvitaan hoidettaville enemmän hoitopaikkoja. Lyhytaikaishoidon pitäisi sisältää yksilöllistä kuntoutusta, siten kotona jaksettaisiin pitempään hoitaa vanhuksia.

Kolmas kerros voisi olla välimuotoista yhteisöllistä asumista mm. sellaisille vanhuksille, jotka kärsivät yksinäisyydestä. Yksinäiset kotona asuvat vanhukset voisivat päästä myös kuntouttaville jaksoille Himmeliin. Yksinäisyys tulee lisääntymään, jos siihen ei puututa ja se jouduttaa pysyvän hoitopaikan tarvetta.

Satakunnan Vanhustuki ry:llä oli vuosina 2016 – 2019 ikäihmisiin kohdistuva yksinäisyysuhanke, jossa näimme ja tapasimme yksinäisiä vanhuksia. Monien fyysinen kontokin oli romahtanut yksinäisyyden ja masennuksen takia.

Päiväosastotoiminta palvelee myös yksin asuvia vanhuksia.

Keittiö pitäisi ehdottomasti ottaa käyttöön, silloin alakerran toiminta olisi mahdollista.

Yksityinen yrittäjä voisi ylläpitää keittiön toimintaa.

Alakerrassa voisivat edelleen toimia palveluntuottajat, jotka siellä olivat aikaisemminkin, parturikampaaja, jalkahoitaja ja hieroja.

Eläkeläisjärjestöt ja muut yhdistykset voisivat käyttää alakerran tiloja ja kattopuutarhaa.

Yhdistykset voisivat järjestää säännöllistä ryhmätoimintaa, joka ainakin Vanhustuen toiminnassa on osoittautunut suosituksi.

Itä-Porin ja Sampolan alueella tarvittaisiin myös matalan kynnyksen seniorineuvola, jollainen Viikkarin-Vaikamassa on. Vanhustukiyhdistys piti tällaista Sampolan asukastuvalla vuosina 2005 – 2010 ja se osoittautui hyvin suosituksi ja tarpeelliseksi terveys- ja neuvontapisteeksi. Tämä vähentäisi varmasti turhia lääkärissä käyntejä.

Himmeli voisi myös toimia yritys pohjalta kuntoutuslaitoksena tai hotellina.

Mutta kun perusturvan strategian mukaan yhä useammat vanhukset tulevat olemaan kotihoidossa, tarvitaan monenlaisia kotihoitoa tukevia toiminpiteitä. Himmelistä saataisiin tällainen kotona hoitoa, neuvontaa ja tukeva piste koko kaupunkiakin ajatellen.

Hyviä ratkaisuja toivoen

Irma Roininen

Himmelin johtaja 1986 – 1998

Porin Vanhusneuvosto, perustettu 1999 perustajajäsen, puheenjohtaja 12 v ja edelleen jäsen
Satakunnan Vanhusneuvosto perustettu 2010, perustajajäsen, varapuheenjohtaja
Satakunnan Vanhustuki ry:n perustettu 2003 puheenjohtaja

14.12.2019

Palvelukeskus Himmelin kehittäminen -työryhmälle

Toimitettu Himmelin avoimet ovet –tilaisuudessa 14.12.2019

Dokumentti stilisoitu sähköiseen muotoon

Himmelin kehitys

Me Sampolalaiset menetimme asukastuvan palvelukeskuksen purun yhteydessä. Keräämämme adressi luovutettu kaupunginjohtaja Luukkoselle, kopio Sari Tasku perusturva. Vedoten siihen meillä on yhdenvertainen oikeus vastaavaan tilaan kuin Pihlavalaisilla ja Pormestarilaisilla. Itätuulen salonki ei vastaa toiminnallaan todellakaan sitä. Toivonkin Sampolalaisena sitä, että ikäihmisillä olisi vastaava paikka kokoontua ja hoitaa sos. suhteita.

Ehdotan seuraavaa

Kuntosali, sauna ja pesutilat.

Uima-allas terapia-altaaksi. Ollut vuosia sitten alueen vanhusten käytössä maksua vastaan. Sama kuin uimahallissa.

Ruokailu-/kahvila toimintaa talon ulkopuolisillekin.

Jalkahoitaja

Parturikampaamo

Kuntohoitaja, hieroja

"Kiminkisen" vastaanotto

Yleislääketieteen erikoislääkärin vastaanotto

Palauttakaa apteekki

Palauttakaa ikäihmisille hyvä vanhuus, mielen ja kunnan tueksi.

Satakunnan Omaishoitajat ry
Eteläkauppatori 4B, 5. krs.
28100 PORI
puh: 045 200 8150
s-posti: toimisto@sataomaishoitajat.fi

Satakunnan
Omaishoitajat ry

PORIN KAUPUNGINHALLITUKSEN TYÖRYHMÄ
Palvelukeskus Himmelin tulevaisuus
niina.heino@pori.fi

Asia Lausunto Palvelukeskus Himmelin tulevaan käyttöön liittyen omaishoitajien näkökulmasta.

Ikääntyvien määrä ja samalla omaishoidon tarve lisääntyy, koska kotona pyritään asumaan mahdollisimman pitkään. Omaishoitajien jaksamisen ja hyvinvoinnin lisääntymisen varmistamiseksi omaishoitajien pitää saada riittävästi tietoa ja tukea sekä vapaapäiviä. Tilapäishoidon tarve tulee tulevaisuudessa lisääntymään, koska myös omaishoitajat ikääntyvät ja hoidettavat ovat yhä huonokuntoisempia. Omaishoitajien näkökulmasta Palvelukeskus Himmelin nykyiset toiminnot pitää säilyttää ja niitä tulee edelleen vahvistaa sekä kehittää. Päivätoimintaa voisi laajentaa ja tilapäishoitopaikkoja kehittää niin, että esimerkiksi muillekin kuin muistisairaille olisi omat tilansa/ryhmänsä. Lisäksi omaishoitajille ja hoidettaville voisi järjestää kuntouttavaa, virkistävää toimintaa samaan aikaan eri osastoilla.

Himmeli voisi toimia yhteisenä olohuoneena kaikille porilaisille. Tärkeää olisi asettaa olohuoneen toiminnalle selkeä tavoite, jonka pohjalta toimintaa lähdetäisiin kehittämään. Aluksi voisi kuitenkin rajata kohderyhmää ikäihmisiin ja mahdollisuuksien mukaan laajentaa esim. kehitysvammaisiin. Yhteinen olohuone (tupa tai pirtti) voisi lieventää yksinäisyyttä. Mikäli yhteiseen olohuoneeseen saataisiin ohjelmaa, voisi Himmeli saada aivan uutta vetovoimaa. Oikeanlainen ohjelma osallistaa alueen asukkaita, lisää toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Toiminnassa on tärkeää ennaltaehkäisevä näkökulma.

Porin kaupungin Voimaa vanhuuteen-ohjelma kannattaa huomioida toiminnan kehittämisessä ja kaupungin omia liikunnallisia sekä toiminnallisia ryhmiä voisi toimia Himmelissä. Järjestösektori kannattaa ottaa mukaan toiminnan järjestämiseen. Omaishoitajille voisi olla tarjolla avoimia tilaisuuksia ja hoidettavista huolehdittaisiin sillä aikaa talon puolesta. Omaishoitajat ovat kiinnostuneita mm. omaan hyvinvointiin, hoitamiseen ja avustamiseen, hoidettavan asioiden hoitamiseen ja palveluiden saamiseen liittyvistä asioista. Talossa voisi käydä asiavieraita, kuten suuhygienisti, fysioterapeutti, psykiatrinen sairaanhoitaja, lääkäri, Kelan palveluneuvoja ja perheiden taloudelliseen toimeentuloon liittyvä asiantuntija. Virkistäviä hetkiä voisi järjestää yhteistyössä esim. päiväkotien,

oppilaitosten, yhteisömuusikkojen ja tanssiseurojen kanssa. Järjestöjen infotilaisuuksilla olisi varmasti myös kysyntää (esim. järjestötori). Muutkin kuin sote-järjestöt voisi huomioida, esim. Marttojen kotitalous- ja kokkikerho miesomaishoitajille.

Satakunnan Omaishoitajat ry voisi järjestää vertaistuellista toimintaa, matalan kynnyksen kahvila-toimintaa ja Ovet-valmennuksia® (kunnan valmennusta täydentäen). Tulevaisuudessa yhdistyksellä on mahdollisuus toteuttaa myös senioritanssi- sekä senioripysäkki®-ryhmätoimintaa kysynnän mukaan. Hienoa olisi, jos hoidettava voisi tulla omaishoitajan mukana ja molemmille olisi omaa ohjelmaa.

Palvelukeskuksen kehittäminen vaatii hyvää koordinoitua sekä henkilöstöresursseja suunnittelu-työhön ja toiminnan käynnistämiseen, jotta mm. toimivat/tarkoituksenmukaiset yhteistyötahot löydetään yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta. Yritysyhteistyötä voisi myös kartoittaa (kahvila, parturi, hieroja, jalkahoitaja). Talo voisi olla monitoimitalo, jonka ovet ovat avoinna kaikille. Talossa olisi hyvä olla sote-alan ammattilainen, joka osaisi neuvoa ja ohjata asiakkaita palveluiden saamisessa sekä tietäisi talon toiminnoista laajasti.

Satakunnan Omaishoitajat ry järjestää avointa toimintaa kaikille kiinnostuneille. Varsinaisena kohderyhmänä ovat eri tilanteissa olevat omaishoitajat, myös kunnan sopimusomaishoidon ulkopuolella olevat omaishoitajat. Haluamme olla tukemassa alkavia omaishoitajia, erityisen raskaassa tilanteessa olevia omaishoitajia sekä myös entisiä omaishoitajia.

Porissa 9.1.2020

Tanja Tukkikoski
Toiminnanjohtaja (TtM)
Satakunnan Omaishoitajat ry

Pietilä-lausunto Pori

Palvelukeskus Himmelin kehittämisryhmä
Puheenjohtaja Marjukka Palin

Arvoisa Palvelukeskus Himmelin kehittämisryhmä,

Reima Pietilä, joka työskenteli kiinteässä yhteistyössä vaimonsa Railin kanssa, on yksi viime vuosisadan suomalaisen modernismin suurista arkkitehteistä. Useat arkkitehtuurin tutkijat arvostavat hänen elämäntyönsä suomalaisista moderneista arkkitehteistä korkeimmalle heti Alvar Aallon maailmanlaajuisesti arvostetun elämäntyön jälkeen. Hänen ajattelunsa ja työnsä kansainvälinen arvostus heijastuu hänen arkkitehtuuristaan julkaistujen ulkomaisten julkaisujen ja tutkielmien määrässä.

Pietilät loivat täysin omaleimaisen suomalaisen arkkitehtuurin, jonka tavoitteena oli erityisesti heijastaa suomalaisen maiseman piirteitä geologiasta maasto- ja metsämuotoihin sekä materiaaleihin ja väreihin. Heidän arkkitehtuurinsa on monimuotoista, assosiaatorikasta ja tunnelmallista. Heidän rakennustensa tunnelmissa on samankaltaisuutta tietoisesti suomalaista perinnettä ja pohjoisia olosuhteita ilmentäneen kansallisromantiikan kanssa. Reima Pietilä pyrki myös kehittämään suomen kieltä palvelemaan arkkitehtuurisuunnittelun tarkoituksia. Tämä arkkitehtuurin ”suomalaistaminen” tapahtui aikana, jolloin rakentaminen kautta maailman kehittyi kohti yleismaailmallista, paikasta ja kulttuurin erityispiirteistä piittaamatonta teknillis-taloudellista rationalismia. Reima Pietilä oli myös tärkeä ja omaperäinen teoreetikko, morfologian tutkija ja arkkitehtuurin opettaja, jonka kiinnostus ulottui myös filosofian ja kuvataiteiden alueille.

Reima Pietilä kuoli jo 70 vuoden iässä, ja kun toimistolla oli pitkiäkin työttömyysjaksoja, Pietilöiden tuotanto on melko suppea. Tunnettujen kotimaisten rakennustensa, kuten Kalevan kirkon Tampereella, Dipolin ja Suvikummun asuntoalueen Espoossa sekä Tasavallan

Presidentin virka-asunnon lisäksi Pietilät toteuttivat Suomen maailmannäyttelypaviljongin Brysselissä, Suomen suurlähetystörakennuksen New Delhissä Intiassa, sekä Sief-palatsialueen rakennukset Kuwait Cityssa Kuwaitissa.

Palvelukeskus Himmeli ja Taikurinhattu kuuluvat heidän viimeisiin toteutettuihin suunnitelmiinsa ja ne ovat arkkitehtoniselta arvoltaan ehdottomasti kokonaisuuksina kalusteineen ja yksityiskohtineen säilytettäviä rakennuksia. Ne ovat rakennuksia, joilla on harvinainen kyky luoda erityisen ja ainutlaatuisen paikan kokemuksia, joita välittää arkkitehtuurin kertomus-, mielikuva- ja muistiaines, joka puhuttelee erityisesti suomalaista, metsäympäristön virittämää mieltä. Pietilöiden paikkaansa sitoutuneen ja luonnonmuotoja heijastaneen arkkitehtuurin arvostus tulee epäilemättä kasvamaan ekologisen ajattelun ja suunnitteluperiaatteiden edistymisen myötä. Heidän rakennustensa arvon ja ainutlaatuisuuden vuoksi myös rakennusten korjaus- ja muutostyöt on tehtävä erityisellä huolella, asiantuntemuksella ja herkkyydellä.

Barcelonassa, ETSABissa Barcelonan Teknillisessä Yliopistossa

24. helmikuuta 2020